

Õiguskantsler

Andres Anvelt
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 19.09.2014 nr 8-1/14-7281

Meie 03.11.2014 nr 18-2/141280/1404538

**Arvamus seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele
Äriseadustiku ja maksukorralduse seaduse muutmise ning nendega seonduvalt teiste
seaduste muutmise**

Austatud minister

Pöördusite minu poole ja küsisite arvamust äriseadustiku ja maksukorralduse seaduse muutmise ning nendega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta. Täna selle võimaluse eest.

Tutvusin väljatöötamiskavatsuses tõstatatud probleemide ning nende lahendamiseks välja pakutud alternatiividega. Nõustun, et õige ei ole eirata ega tähelepanuta jätta teavet, mille kohaselt on mitu viimast aastat järjest majandusaasta aruande esitanud nõuetekohaselt vaid *ca* 58% selleks kohustatud isikutest (eelnõu lk 10). Seetõttu pean seadusandlikku sekkumist õigustatuks.

Samuti on minu hinnangul kaasaja seadusandlike arengutega¹ kooskõlas väljatöötamiskavatsuse punktis V (lk 17-18) ja kokkuvõttes käsitletud põhimõtteline lahendus 1) panustada senisest enam preventiivsesse teavitusse selleks, et nn rikkumist üldse ei kaasne, ning 2) suurendada mitte niivõrd riigi karistuslik-repressiivset osakaalu, vaid tõhustada nõuete järgimist haldussunni teel. Millises organisatsioonilises vormis (kas jätkuvalt kohtu registriosakond või Maksu- ja Tolliamet) seaduse nõuete täitmise järelevalve toimub, on poliitilise valiku küsimus, sj on põhimõtteliselt võimalikud mõlemad variandid. Väljatöötamiskavatsuses esitatud kaalutlustel on minu hinnangul õiguspoliitiliselt võimalik ülesande täitmine ka Maksu- ja Tolliameti poolt. Oluline on eelnõu edasisel ettevalmistamisel kindlustada, et muudatus tervikuna ei vähendaks süsteemi usaldusväarsust ega tekita võimalikku huvide konflikti Maksu- ja Tolliameti jaoks.

Eelnõuga kavatakse tõhustada juriidilise isiku tegevuse seadusele vastavuse üle teostatavat järelevalvet ja soodustada majandusaasta aruandeid õigeaegselt esitama. Üheks lisanduvaks meetmeks on luba kohaldada praegusele kohtu määratavale trahvile (200-3200 eurot) täiendavalt ka haldussundi ehk sunniraha (lk 22), sj soovitakse kindlaks määrata sunniraha alammäärana 1300 eurot. Kuigi mõistan kaalutlust, et 200 euro suurune trahv ei pruugi õiguskuuleka käitumise

¹ Nt [korrakaitseseadus](#), mille kaitse eesmärgiks on mh ka õigusnormide järgimise tagamine (§ 4 lg 1) ning selle täitmiseks kohustatud isiku (§ 15) kindlaksmääramine, kelleks esimeses järjekorras on kohustust täitma pidav isik ise.

mõjutajana olla piisav (lk 10 andmetel jätab ligi 40% aruandekohustuslastest aruande õigeaegselt esitamata), võib teatud juhtudel 1300 euro suurune meede osutada siiski ettevõtlusvabadust ülemäära riivavaks. Seetõttu võiks kaaluda sündi rakendavale ametnikule siiski kaalutusõiguse andmist, mis võimaldaks teha konkreetsel juhul kõiki olulisi asjaolusid arvestava mõõdupärase otsuse (milleks võib sj olla sunniraha suuruses nii 1300 kui ka lausa 3300 eurot). Haldussunnimeetme juures pean oluliseks seda, et isikul on võimalus sunniraha tasumisest pääseda, kui ta esitab aruande nõuetekohaselt ja tähtaegselt, ehk võimalus ise ebasoovitava mõju riski vältida (lk 23).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Helen Kranich 693 8446; helen.kranich@oiguskantsler.ee
Olga Lavrova 693 8410; olga.lavrova@oiguskantsler.ee
Kristi Lahesoo 693 8409; kristi.lahesoo@oiguskantsler.ee
Liina Lust 693 8429; liina.lust@oiguskantsler.ee